

Sag C-600/23**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

2. oktober 2023

Forelæggende ret:

Cour de cassation (Belgien)

Afgørelse af:

8. september 2023

Appellant:

Royal Football Club Seraing

Indstævnt:

Fédération internationale de football association (FIFA)

Union of European Football Associations (UEFA)

Union Royale Belge des Sociétés de Football Association (URBSFA) ASBL

Procesdeltager:

Doyen Sports Investment Limited (tredjepart, der er omfattet af dommens retskraft)

I. Hovedsagens genstand

- 1 Hovedsagens genstand er et søgsmål, som Royal Football Club Seraing har anlagt mod Fédération internationale de football association (FIFA), Union of European Football Associations (UEFA) og Union Royale Belge des Sociétés de Football Association (URBSFA) med påstand om at det fastslås, at FIFA regler, der forbyder tredjeparter at eje spillernes økonomiske rettigheder (såkaldt »*third party ownership*« eller »*third party investment*«), er ulovligt efter EU-retten. Royal Football Club Seraing har inden for rammerne af dette søgsmål ligeledes nedlagt påstand om erstatning som kompensation for det tab, som klubben hævder at have

lidt som følge af anvendelsen af dette forbud. Omvendt har FIFA's disciplinærudvalg pålagt Royal Football Club Seraing sanktioner, som er blevet bekræftet ved en voldgiftskendelse afsagt af Sportens Internationale Voldgiftsret (CAS) i Schweiz, som igen er blevet stadfæstet af Tribunal fédéral suisse (den schweiziske forbundsdomstol).

II. Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

- 2 Cour de cassation de Belgique (kassationsdomstol, Belgien) har vurderet, at den for at være i stand til at træffe afgørelse i hovedsagen er nødt til i medfør af artikel 267 TEUF at forelægge et antal spørgsmål om fortolkningen af artikel 19, stk. 1, TEU og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder for Den Europæiske Unions Domstol, således at denne kan afgøre, hvorvidt disse bestemmelser er til hinder for, at en voldgiftskendelse tillægges retskraft samt beviskraft over for tredjemand, når kontrollen med overensstemmelsen med EU-retten er foretaget af en domstol i en stat, der ikke er en EU-medlemsstat.

III. Præjudicielle spørgsmål

- 1) Er artikel 19, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union, sammenholdt med artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, til hinder for, at bestemmelser i national ret, såsom artikel 24 og artikel 171[3], § 9, i Code judiciaire belge (den belgiske retsplejelov), hvis formål det er at fastslå princippet om retskraft, kan finde anvendelse på en voldgiftskendelse, hvis overensstemmelse med EU-retten er blevet kontrolleret af en domstol i et tredjeland, som derfor ikke har adgang til at forelægge Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt spørgsmål?
- 2) Er artikel 19, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union, sammenholdt med artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, til hinder for, at en bestemmelse i national ret, der tillægger en afgørelse beviskraft over for en tredjepart – med forbehold af det modbevis, som det påhviler tredjeparten at føre – kan finde anvendelse på en voldgiftskendelse, hvis overensstemmelse med EU-retten er blevet kontrolleret af en domstol i et tredjeland, som derfor ikke har adgang til at forelægge Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt spørgsmål?

IV. Anførte primære nationale forskrifter

- 3 Navnlig følgende nationale forskrifter er anført.

A. *Loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé (lov af 16. juli 2004 om international privatret)*

– Artikel 22, § 1:

»En udenlandsk retsafgørelse, der er eksigibel i den stat, hvor den er afsagt, erklæres, helt eller delvist, eksigibel i Belgien efter den procedure, der er omhandlet i artikel 23.«

– Artikel 26:

»Udenlandske retsafgørelses beviskraft

§ 1. En udenlandsk retsafgørelse har beviskraft i Belgien for så vidt angår det af domstolen konstaterede, hvis afgørelsen opfylder betingelserne for sin ægthed efter loven i den stat, hvori den er afsagt. Den udenlandske domstols konstateringer forkastes, såfremt de ville afføde en virkning, der er åbenbart uforenelig med den offentlige orden.

§ 2. De faktiske omstændigheder, som den udenlandske domstol har konstateret, kan modbevise ved hjælp af ethvert retsmiddel.«

B. *Code judiciaire (retsplejeloven)*

– Artikel 24:

»Enhver endelig afgørelse har retskraft, så snart den er afsagt.«

– Artikel 28:

»Enhver afgørelse får retskraft, så snart den ikke længere kan gøres til genstand for indsigelse eller appel, medmindre andet er fastsat ved lov, og med forbehold af virkningerne af ekstraordinære retsmidler.«

– Artikel 1713, § 9:

»Voldgiftskendelsen har de samme virkninger for forholdet mellem parterne som en retsafgørelse.«

V. **Fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen**

- 4 Den første indstævnte part, Fédération internationale de football association (FIFA), er et schweizisk almenyttigt organ med hovedsæde i Zürich, Schweiz. FIFA er en sammenslutning af nationale fodboldforbund med ansvar for at arrangere og kontrollere fodboldsporten i deres respektive lande.

- 5 Ifølge sine vedtægter har FIFA beføjelse til at udstede regler, som både gælder for medlemsforbundene og – direkte eller via de nationale forbund – fodboldklubberne i hvert land og de spillere, der er registreret i disse klubber.
- 6 Disse regler skal have til formål at fremme integritet, etik og sportsånd og hindre, at metoder og praksis såsom korrupsion, doping eller matchfixing undergraver reglernes og kampenes, de officielle spilleres og klubbernes integritet eller giver anledning til misbrug.
- 7 Den anden indstævnte part, Union of European Football Associations (UEFA), er et schweizisk almennyttigt organ med hovedsæde i Nyon, Schweiz, og er en sammenslutning af de europæiske nationale fodboldforbund.
- 8 Ifølge sine vedtægter har UEFA bl.a. til formål at fremme fodboldsporten i Europa ifølge et fairplay-princip, at overvåge og kontrollere udviklingen i europæisk fodbold under alle former, at tilrettelægge og afholde internationale turneringer, herunder fastsætte kriterier for deltagelse, »prevent all methods or practices which might jeopardise the regularity of matches or competitions or give rise to the abuse of football« og »seek to achieve its objectives by implementing any measures it deems appropriate, such as setting down rules, entering into agreements or conventions, taking decisions or adopting programmes« (artikel 2 i UEFA's vedtægter).
- 9 Den tredje indstævnte part, Union Royale Belge des Sociétés de Football-Association (URBSFA), med hovedsæde i Bruxelles, Belgien, er en belgisk forening med status af almennyttigt organ. Den styrer de to øverste professionelle fodbolddivisioner og amatør fodbolden i Belgien sammen med andre foreninger. Dens medlemmer er især fodboldklubberne. Den er medlem af de to førstnævnte indstævnte parter i egenskab af nationalt belgisk forbund. Den har pligt til at overholde FIFA's og UEFA's vedtægter, regler og afgørelser og til at sørge for, at de belgiske klubber gør det samme, med forbehold af almindelige retsprincipper, bestemmelser om den offentlige orden og de nationale, regionale og fællesskabsretlige lovgivninger på området. Endvidere har den i medfør af sine vedtægter regulerende, udførende, sportslige, disciplinære og retslige beføjelser i henseende til de belgiske klubber.
- 10 Procesdeltageren, Doyen Sports Investment Limited, er et privat maltesisk selskab med hovedsæde i Sliema, Malta. Det har koncentreret sin forretningsvirksomhed om finansiel bistand til de europæiske fodboldklubber. Ifølge sine vedtægter har dette selskab bl.a. til formål at a) foretage køb af fodboldspillere, b) trænere og managere, c) repræsentere fodboldspillere, trænere og managere, d) foretage transfer af spillere, trænere og managere mellem de forskellige klubber, e) repræsentere klubberne, f) tjene penge på fodboldklubberne eller spille en aktiv rolle i deres daglige ledelse på betingelse af overholdelsen af FIFA's regler og ethvert andet relevant nationalt eller internationalt reglement og g) yde lån til fodboldklubber.

- 11 Appellanten, Royal Football Club Seraing, der har hovedsæde i Seraing, Belgien, er en belgisk almennyttig forening, der driver fodboldklubben i Seraing, som er medlem af URBSFA. I løbet af sæsonen 2013-2014 blev klubben overtaget af en ny ledelse med *»den ambition at bringe klubben [...] tilbage i den belgiske, ja endog internationale, elite«*. Klubben *»spiller for øjeblikket stadig i amatørligaens førstedivision, dvs. venteværelset til den professionelle fodboldliga, som den har en berettiget ambition om snarest at vende tilbage til, hvilket kræver sportslig og finansiel forstærkning«*.
- 12 FIFA har vedtaget et regelsæt for spillerhandler, *»Regulations on the Status and Transfer of Players«* (herefter *»STP-reglerne«*), der fastlægger universelle og bindende regler for spillernes status og deres kvalificering til at deltage i den organiserede fodboldsport. Visse af STP-reglernes bestemmelser er direkte bindende på nationalt plan og skal uden ændring indarbejdes i de nationale forbunds regelsæt. Andre skal integreres af hver forening i dennes eget reglement.
- 13 Den 26. september 2014 bekendtgjorde FIFA i en pressemeddelelse, at *»for at beskytte fodboldens og spillernes integritet har FIFA Council truffet en principbeslutning om, at det forbydes, at tredjepart kan eje spillernes økonomiske rettigheder, og der vil blive vedtaget en overgangsperiode«*.
- 14 FIFA oplyste ved en rundskrivelse af 22. december 2014 sine medlemmer, dvs. de nationale fodboldforbund og dermed URBSFA, at FIFA Council på sit møde den 18. og 19. december 2014 havde vedtaget *»nye bestemmelser, der skulle føjes til [STP]-reglerne, om tredjeparts ejerskab af spillernes økonomiske rettigheder og tredjeparters indflydelse på klubberne«* med den præcisering, at disse bestemmelser ville træde i kraft den 1. januar 2015 og blive opført på listen over bestemmelser, der var bindende på nationalt plan.
- 15 Den nye artikel 18bis i STP-reglerne (*»Third-party influence on clubs«*) har siden 1. januar 2015 bestemt følgende:
- »1. No club shall enter into a contract which enables the counter club/counter clubs, and vice versa, or any third party to acquire the ability to influence in employment and transfer-related matters its independence, its policies or the performance of its teams.*
- 2. The FIFA Disciplinary Committee may impose disciplinary measures on clubs that do not observe the obligations set out in this article.«*
- 16 Artikel 18ter (*»Third-party ownership of players' economic rights«*) i samme regelsæt har siden 1. januar 2015 bestemt følgende:
- »1. No club or player shall enter into an agreement with a third party whereby a third party is being entitled to participate, either in full or in part, in compensation payable in relation to the future transfer of a player from one club to another, or is being assigned any rights in relation to a future transfer or transfer compensation.*

2. *The interdiction as per paragraph 1 comes into force on 1 May 2015.*
 3. *Agreements covered by paragraph 1 which predate 1 May 2015 may continue to be in place until their contractual expiration. However, their duration may not be extended.*
 4. *The validity of any agreement covered by paragraph 1 signed between one January 2015 and 30 April 2015 may not have a contractual duration of more than one year beyond the effective date.*
 5. *By the end of April 2015, all existing agreements covered by paragraph 1 need to be recorded within the Transfer Matching System (TMS). All clubs that have signed such agreements are required to upload them in their entirety, including possible annexes or amendments, in TMS, specifying the details of the third party concerned, the full name of the player as well as the duration of the agreement.*
 6. *The FIFA Disciplinary Committee may impose disciplinary measures on clubs or players that do not observe the obligations set out in this article.«*
- 17 I henhold til artikel 18ter gælder således følgende: i) Indgåelsen af nye aftaler i strid med denne bestemmelse er fuldstændigt forbudt fra den 1. maj 2015, ii) kontrakter kan stadig indgås og træde i kraft mellem den 1. januar og den 30. april 2015, men de er kun gyldige i et år efter underskrivelsen, og iii) de kontrakter, der er indgået og trådt i kraft inden den 1. januar 2015, er fortsat i kraft indtil kontraktudløb, men kan derefter ikke forlænges.
 - 18 En tredjepart, som omhandlet i disse bestemmelser, er »*a party other than the two clubs transferring a player from one to the other, or any previous club, with which the player has been registered*« (STP-reglerne, definition nr. 14).
 - 19 Den 30. januar 2015 indgik appellanten en aftale med Doyen Sports med kontraktfastsat udløb den 1. juli 2018. Med denne aftale tilrettelagde parterne indgåelsen af fremtidige specifikke finansieringsaftaler for enhver af appellantens spillere, som blev udvalgt af begge parter efter fælles overenskomst, og regulerede overdragelsen af tre udtrykkeligt udpegede spilleres økonomiske rettigheder; ifølge denne aftale blev Doyen Sports ejer af 30% af »*den økonomiske værdi*« af disse spilleres »*forbundsrettigheder*«, idet appellanten gav afkald på »*selvstændigt og uafhængigt*« at afhænde sin del af disse spilleres økonomiske rettigheder til en tredjepart.
 - 20 Den 3. april 2015 stævnedes Doyen Sports de tre indstævnte for tribunal de commerce francophone de Bruxelles (den fransksprogede handelsret i Bruxelles, Belgien); den 8. juli 2015 indtrådte appellanten frivilligt i sagen.
 - 21 Appellanten nedlagde bl.a. påstand for denne ret om, at det blev konstateret, at et fuldstændigt forbud mod den praksis, som var udelukket efter artikel 18bis og

- 18ter i STP-reglerne (dvs. *third party ownership* eller *third party investment*), var ulovligt i henseende til EU-retten og nærmere bestemt bestemmelserne om de frie kapitalbevægelser, den fri udveksling af tjenesteydelser, arbejdskraftens fri bevægelighed samt konkurrencereglerne, at enhver regel om et fuldstændigt forbud blev erklæret ugyldig, at UEFA blev påbudt at bringe sit »regelsæt om tildeling af licenser til klubberne og om finansielt fair-play« i overensstemmelse med udøvelsen af *third party ownership* eller *third party investment*, og at appellanten i henhold til artikel 1382 (nu artikel 1240) i Code civil belge (den belgiske civile lovbog), der fastsætter erstatningsansvar i civile sager, skulle have udbetalt 500 000 EUR i foreløbig erstatning for de skader, som vedkommende havde lidt som følge af anvendelsen af det nævnte regelsæts artikel 18*bis* og 18*ter*.
- 22 Den 7. juli 2015 indgik appellanten og Doyen Sports en aftale i lighed med aftalen af 30. januar 2015 om overdragelse af 25% af en ny, udtrykkeligt udpeget spillers økonomiske rettigheder.
- 23 Den 4. september 2015 erklærede FIFA's disciplinærudvalg appellanten skyldig i overtrædelse af førnævnte artikel 18*bis* og 18*ter* ved at have indgået de nævnte aftaler; disciplinærudvalget forbød appellanten at registrere spillere i fire registreringsperioder og idømte vedkommende en bøde på 150 000 schweizerfranc (CHF).
- 24 Den 7. januar 2016 afviste FIFA's klageudvalg appellants appel af denne afgørelse.
- 25 Den 9. marts 2016 iværksatte appellanten appel til prøvelse af denne afgørelse af 7. januar 2016 ved CAS i medfør af en voldgiftsklausul i FIFA's vedtægter.
- 26 Ved afgørelse af 17. november 2016 erklærede tribunal de commerce francophone de Bruxelles (den fransksprogede handelsret i Bruxelles), at den savnede kompetence til at påkende appellants påstande.
- 27 Den 19. december 2016 iværksatte appellanten appel af denne afgørelse.
- 28 Ved kendelse af 9. marts 2017 fastslog CAS, at gældende lov udgjordes af:
- FIFA's regler og schweizisk ret, herunder Den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (herefter »EMRK«)
 - EU-retten, navnlig traktaternes bestemmelser om fri bevægelighed og konkurrence, og dette i medfør af præceptive bestemmelser i den udenlandske lovgivning som omhandlet i artikel 19 i den schweiziske forbundslov om international privatret af 18. december 1987.
- 29 CAS fastslog, at STP-reglernes artikel 18*bis* og 18*ter* var lovlige, nedsatte forbuddet mod at registrere spillere til tre perioder og stadfæstede bøden.

- 30 Den 15. maj 2017 anlagde appellanten et annulationssøgsmål til prøvelse af voldgiftskendelsen af 9. marts 2017 ved den schweiziske forbundsdomstol. Denne frifandt indstævnte ved dom af 20. februar 2018.
- 31 Ved cour d'appel de Bruxelles (appeldomstolen i Bruxelles, Belgien) anlagde appellanten erstatningssag mod de tre indstævnte i henhold til den civile lovbogs artikel 1382 ff. Appellanten gjorde gældende, at de tre indstævnte tilsidesatte EU-retten, idet de hindrede appellanten i at indgå aftaler om »*third party investment*« eller »*third party ownership*«, at denne tilsidesættelse af EU-retten fratog appellanten et middel til finansiering eller udvikling, og at de disciplinære sanktioner havde haft negative virkninger.
- 32 Holdets sportslige fremskridt var således blevet hæmmet af, at det var umuligt at rekruttere nye spillere for at forstærke kernen i truppen. Klubben var ligeledes i tre på hinanden følgende perioder blevet forhindret i at registrere nye unge spillere eller forlænge registreringen af unge spillere, der allerede var i klubben, hvilket havde ført til afregistrering og udeblivelse af ca. ti hold med deraf følgende mangel på indtægter fra nytillkomnes kontingentbetaling og manglende entréindtægter i forbindelse med klubbens kampe.
- 33 Appellanten nedlagde påstand for cour d'appel (appeldomstol) om, at det blev konstateret, at STP-reglernes artikel 18*bis* og 18*ter* var ulovlige, idet de tilsidesatte EU-retten og EMRK, hvilket ifølge appellanten gjorde FIFA ansvarlig.
- 34 Appellanten fremsatte 13 anbringender om:
- 1) tilsidesættelse af retten til frie kapitalbevægelser
 - 2) tilsidesættelse af retten til fri udveksling af tjenesteydelser
 - 3) tilsidesættelse af retten til arbejdskraftens fri bevægelighed
 - 4) tilsidesættelse af 102 TEUF
 - 5) tilsidesættelse af 101 TEUF
 - 6) tilsidesættelse af ejendomsretten, således som den er sikret ved EMRK
 - 7) at UEFA's regel om »finansielt fair-play« var ulovlig i henhold til EU-retten (artikel 63 TEUF, 101 TEUF og 102 TEUF)
 - 8) at sanktionerne var ulovlige i henseende til »Den Europæiske Unions grundlæggende frihedsrettigheder«
 - 9) at sanktionerne var ulovlige i henseende til proportionalitetsprincippet
 - 10) at sanktionerne var ulovlige i henseende til princippet om straffens personalitet

- 11) at Sportens Internationale Voldgiftsret ikke opfyldte de krav til uafhængighed og upartiskhed, der er fastsat i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og EMRK's artikel 6
- 12) at denne tvungne voldgift havde forværret tilsidesættelserne af Den Europæiske Unions grundlæggende frihedsrettigheder og i bredere forstand frataget disse parter de EU-rettigheder, som de er sikret
- 13) manglende fuldbyrdelsespåtegning af CAS' kendelse af 9. marts 2017.
- 35 Som cour d'appel (appeldomstol) anførte, gjorde appellanten således gældende, at STP-reglernes artikel 18*bis* og 18*ter* tilsidesatte flere bestemmelser i EUF-traktaten og i EMRK. Det første, det andet, det tredje og det fjerde anbringende vedrører tilsidesættelse af de grundlæggende frihedsrettigheder. Det fjerde og det femte anbringende vedrører konkurrencereglerne. Det sjette anbringende vedrører ejendomsretten, således som den er sikret ved EMRK. Det ottende anbringende vedrører de disciplinære sanktioners lovlighed. Det niende til det trettende anbringende vedrører lovligheden af i) de disciplinære sanktioner, som appellanten blev idømt af FIFA, og ii) voldgiftskendelsen i henseende til EU-retten.
- 36 Med hensyn til de af EU sikrede frihedsrettigheder gjorde appellanten bl.a. gældende, at det omtvistede forbud kunne hindre de frie kapitalbevægelser, eftersom det i den foreliggende sag hindrede en maltesisk tredjepart (*third party owner*) i at investere i en belgisk klub. Dette forbud begrænsede den fri udveksling af tjenesteydelser, eftersom den deflationsvirkning, som forbuddet affødte for »spilleromkostningerne« (løn, transfersum osv.), medførte en indskrænkelse af mængden af tjenesteydelser. Appellanten gjorde gældende, at forbuddet mod *third party ownership* ville begrænse visse unionsborgeres (professionelle fodboldspillere, som kunne få hjælp til international transfer med tilførsel af et »*third party ownership*«) muligheder for at forlade deres oprindelsesmedlemsstat og blive ansat i en klub i en anden medlemsstat. Appellanten var af den opfattelse, at disse begrænsninger af de frie kapitalbevægelser, den fri udveksling af tjenesteydelser og arbejdskraftens fri bevægelighed på ingen måde kunne begrundes ud fra tvingende almene hensyn.
- 37 For så vidt angår konkurrencereglerne anførte appellanten med hensyn til artikel 102 TEUF, at eftersom FIFA havde tiltaget sig enebeføjelse til at regulere transfermarkedet (og derefter til at udvide sit regulerende virke til også at omfatte tredjeparter på dette marked), var det ubestrideligt, at FIFA havde en dominerende stilling på dette marked. FIFA's brøde bestod i fuldstændig udelukkelse af alle aktuelle og potentielle erhvervsdrivende, der ikke var klubber, fra det pågældende marked for at lade dette marked være forbeholdt klubberne.
- 38 Med hensyn til artikel 101 TEUF var det appellants opfattelse, at artikel 18*bis* og 18*ter*, som kunne betragtes som resultatet af en aftale mellem FIFA's medlemmer med deltagelse af UEFA, havde konkurrencebegrænsende virkninger.

Begrænsningerne af investeringsfriheden hæmmede klubbernes finansieringsfrihed og ramte konkurrenceprocessen lige i hjertekulen, idet klubberne blev begrænset i fastlæggelsen af deres rekrutteringspolitik. Det var forbrugerne af produktet »fodbold«, der ville komme til at lide under en ringere kvalitet af dette produkt.

- 39 FIFA, som skulle bevise, at det fuldstændige forbud mod udøvelse af *third party ownership* og *third party investment* var begrundet og proportionalt med virkeliggørelsen af FIFA's legitime målsætninger, førte ikke dette bevis.
- 40 For så vidt angår sanktionernes lovlighed gjorde appellantent gældende, at enhver sanktion begrundet i en regel, som tilsidesætter EU's frihedsrettigheder, selv tilsidesætter disse frihedsrettigheder.
- 41 FIFA bestred alle appellantens anbringender og gjorde bl.a. gældende, at den positive virkning af den retskraft, som knyttede sig til CAS' kendelse af 9. marts 2017, var til hinder for, at lovligheden af *third party ownership* i forbindelse med denne procedure kunne anfægtes.
- 42 Cour d'appel de Bruxelles (appeldomstolen i Bruxelles) fastslog vedrørende det første til det sjette anbringende og det ottende anbringende, at det fulgte af retsplejelovens artikel 1713, § 9, og af samme lovs artikel 24 og 28, at en voldgiftskendelse fik retskraft, samme dag som den blev afsagt, uden at der på forhånd skulle indledes en fuldbyrdelsesprocedure, med forbehold af en statslig domstols ophævelse af kendelsen. I den foreliggende sag var kendelsen endelig og blev retskraftig, da den schweiziske forbundsdomstol den 20. februar 2018 forkastede annullationssøgsmålet. Kendelsen afgjorde imidlertid det omtvistede spørgsmål om foreneligheden med EU-retten af STP-reglernes artikel 18*bis* og 18*ter*, der med samme ordlyd blev forelagt cour d'appel (appeldomstol) i forbindelse med erstatningssøgsmålet.
- 43 Med hensyn til det niende til det trettende anbringende fastslog cour d'appel (appeldomstol), at appellantent uden held havde bestridt gyldigheden af de af CAS idømte disciplinære sanktioner og af kendelsen. CAS' kompetence blev ikke bestridt af nogen af parterne. Følgelig var anbringendet om de disciplinære sanktioners ulovlighed, som var udledt af voldgiftens karakter af tvang, ugrundet. Endvidere var en voldgiftsret ifølge Domstolens faste praksis ikke en retsinstans som omhandlet i artikel 267 TEUF og kunne derfor ikke forelægge præjudicielle spørgsmål.
- 44 Cour d'appel (appeldomstol) var af den opfattelse, at den omstændighed, at en voldgiftsret, belgisk eller udenlandsk, ikke kunne forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål, hvilket udsprang af artikel 267 TEUF som fortolket af Domstolen, ikke i sig selv kunne medføre, at denne voldgiftsrets afgørelser blev ugyldige efter EMRK's artikel 6, stk. 1.
- 45 Den mindede om, at den schweiziske forbundsdomstol i en detaljeret begrundet dom af 20. februar 2018 havde bekræftet sin tidligere praksis og fastslået, at CAS

var en egentlig uafhængig og upartisk voldgiftsret, og at den ikke havde nogen grund til at ændre sin veletablerede faste praksis.

- 46 Ifølge artikel 22, § 1, i den belgiske lov om international privatret blev enhver udenlandsk dom automatisk og direkte anerkendt i Belgien. Denne anerkendelse indebar, at den udenlandske afgørelses retskraft gjaldt i Belgien. Den positive virkning af den retskraft, der knyttede sig til den schweiziske forbundsdomstols dom af 20. februar 2018, var til hinder for, at appellanten for cour d'appel (appeldomstol) kunne anfægte CAS' egenskab af uafhængig og upartisk retsinstans og kendelsens gyldighed, bl.a. henset til proportionalitetsprincippet.
- 47 Endelig vedrørte fuldbyrdelsespåtegningen alene tvangsfuldbyrdelsen af afgørelsen. En voldgiftskendelse var ikke ugyldig, blot fordi den ikke var blevet fuldbyrdelsespåtegnet. Følgelig var anbringendet om sanktionernes ulovlighed, som var udledt af kendelsens manglende fuldbyrdelsespåtegning, ugrundet (det trettende anbringende).
- 48 De disciplinære sanktioner, som CAS idømte i henhold til STP-reglernes artikel 18bis og 18ter, blev pålagt appellant og ikke tredjeparterne, som fortsat frit kunne dyrke fodbold. Disse sanktioner var derfor ikke ulovlige efter princippet om straffens personalitet (det tiende anbringende).
- 49 Cour d'appel (appeldomstol) konkluderede således, at de anbringender, der var udledt af en tilsidesættelse af EU-retten og de ved EMRK sikrede rettigheder, skulle afvises eller forkastes som ugrundede. De angivelige fejl, som FIFA blev tillagt, blev således ikke fastslået. Følgelig var appellantens erstatningspåstand ugrundet.
- 50 Ved dom af 12. december 2019 forkastede cour d'appel de Bruxelles (appeldomstolen i Bruxelles) den appel, som appellant havde iværksat til prøvelse af afgørelsen af 17. november 2016, og forkastede de af appellant fremsatte påstande som ugrundede.
- 51 Appellanten har iværksat kassationsappel til prøvelse af denne dom.

VI. Hovedsagens parter argumenter

- 52 Appellanten har fremsat tre anbringender for Cour de cassation (kassationsdomstol).

A. Det første anbringende

- 53 Med det første anbringende vedrørende voldgiftens karakter af tvang har appellant påberåbt sig en tilsidesættelse af følgende bestemmelser:

- artikel 19, stk. 1, TEU

- artikel 18 TEUF, 45 TEUF, 56 TEUF, 63 TEUF, 101 TEUF, 102 TEUF, 267 TEUF og 344 TEUF
 - artikel 15, 16 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder
 - artikel 1, artikel 2, stk. 1, og artikel 4 og 5 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/104/EU af 26. november 2014 om visse regler for søgsmål i henhold til national ret angående erstatning for overtrædelser af bestemmelser i medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceret
 - princippet om EU-rettens effektivitet
 - princippet om EU-rettens forrang for nationale bestemmelser i medfør af artikel 4 TEU og artikel 288 TEUF
 - artikel 23-28 og artikel 1713, § 9, i retsplejeloven
 - artikel 22-27 i lov af 16. juli 2004 om international privatret
 - artikel 1383 og 1384 i den civile lovbog
 - artikel 149 i Constitution (forfatning, Belgien).
- 54 Med det første led har appellanten påpeget, at vedkommende havde gjort gældende for cour d'appel (appeldomstol), at den tvungne voldgift ved CAS, som ensidigt blev pålagt appellanten, forværrer tilsidesættelserne af Unionens grundlæggende frihedsrettigheder og i bredere forstand forhindrer vedkommende i at nyde sine af EU garanterede rettigheder.
- 55 I sag AT.40208 – Den Internationale Skøjteunions (ISU) opstillingsregler fastslog Europa-Kommissionen vedrørende de voldgiftsklausuler til fordel for CAS, der var fastlagt i Den Internationale Skøjteunions (ISU) vedtægter, at »(57) *The Appeals Arbitration rules are contained in Article 25 of the ISU Constitution, and read as follows: Decisions of the CAS shall be final and binding to the exclusion of jurisdiction of any civil court. [...] [8.7.] The Appeals Arbitration rules reinforce the restrictions of competition [...] the Commission takes the view that the Appeals Arbitration rules reinforce the restrictions of competition that are caused by the Eligibility rules. [...] in combination with the Eligibility rules, the Appeals Arbitration rules reinforce the restriction of their commercial freedom and the foreclosure of ISU's potential competitors*«.
- 56 Appellanten har ligeledes gjort gældende, at Domstolen i dom af 6. marts 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), bekræftede, at voldgiftsinstitutionen var underlagt en egentlig retslig efterprøvelse, så snart der var tale om grundlæggende bestemmelser i EU-retten, og at Domstolen heraf nærmere bestemt udledte, at en medlemsstat tilsidesætter sin pligt til at sikre EU-rettens fulde virkning og

autonomi, når den accepterer at underkaste sig visse former for voldgift. Selv når det drejer sig om en »handelsvoldgift« i kraft af parternes aftalefrihed, er det helt nødvendigt, at der eksisterer en retslig efterprøvelse med mulighed for at forelægge præjudicielle spørgsmål, således at overholdelsen af den offentlige orden i EU sikres. Lige så meget (hvis ikke mere) som en voldgift, der pålægges af to medlemsstater i forbindelse med en bilateral aftale, er FIFA's påbud om voldgift ved CAS, som er fastsat i FIFA's vedtægter, til hinder for EU-retten fulde effektive virkning og krænker denne rets autonomi, bl.a. ved at hindre, at præjudicielle spørgsmål kan forelægges Den Europæiske Unions Domstol.

- 57 Appellanten har anført, at den appellerede dom på ingen måde kan besvare dette anbringende, der er udledt af den omstændighed, at den tvungne voldgift ved CAS i kombination med den yderst marginale karakter af den legalitetskontrol, som den schweiziske forbundsdomstol har foretaget, er til hinder for en reel anvendelse af EU-retten. Den appellerede dom er følgelig ikke begrundet efter reglerne (forfatningens artikel 149).
- 58 Med dette første anbringendes andet led har appellanten kritiseret den appellerede dom for, at det ikke blev undersøgt, hvorvidt CAS' voldgiftskendelse af 9. marts 2017, hvis retskraft appellanten anerkender, overholdt EU-retten grundlæggende bestemmelser, idet denne kendelse ikke har været genstand for en kontrol med sin overensstemmelse med denne ret.
- 59 I medfør af det princip, der er indført i artikel 344 TEUF, må medlemsstaterne – herunder Belgien – ikke tillade, at tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af traktaterne afgøres på anden måde end fastsat heri (dom af 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, præmis 31). Desuden er EU-retten »kendetegnet ved den omstændighed, at den er udledt af en selvstændig kilde, som udgøres af traktaterne, ved dens forrang i forhold til medlemsstaternes retssystemer og ved den direkte virkning af en hel række bestemmelser, der gælder for medlemsstaternes statsborgere og for staterne selv. [...] Med henblik på at sikre Unionens retssystemes særlige karakteristika og autonomi er der ved traktaterne indført et retsligt system, der har til formål at sikre en sammenhæng og enhed ved fortolkningen af EU-retten« (dom af 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, præmis 33 og 35).
- 60 I overensstemmelse med artikel 19, stk. 1, TEU tilkommer det de nationale domstole og Domstolen at sikre den fulde anvendelse af EU-retten i samtlige medlemsstater. Særlig udgøres kernen i det således udformede domstolssystem af den i artikel 267 TEUF fastsatte procedure med præjudicielle forelæggelser (dom af 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, præmis 36 og 37).
- 61 Selv om det tilkommer medlemsstaterne i deres interne retsorden at fastsætte fremgangsmåderne for gennemførelse af princippet om retskraft i medfør af princippet om medlemsstaternes procesautonomi, må disse fremgangsmåder »imidlertid ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende krav på grundlag af national ret (ækvivalensprincippet), og de må ikke være udformet

således, at de i praksis gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve rettigheder, som hjemles i Fællesskabets retsorden (effektivitetsprincippet)« (dom af 3.9.2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, præmis 24).

- 62 Selv om den af medlemsstaternes domstole foretagne efterprøvelse af voldgiftskendelser, når en tvist mellem to parter i kraft af disses aftalefrihed afgøres ved en voldgiftsret, som ikke kan anses for »en ret i en af medlemsstaterne« som omhandlet i artikel 267 TEUF, og som derfor ikke har beføjelse til at forelægge et præjudicielt spørgsmål for Domstolen, får en begrænset karakter, sker det kun, »forudsat at de grundlæggende bestemmelser i EU-retten kan blive behandlet i forbindelse med denne efterprøvelse og i givet fald være genstand for en præjudiciel forelæggelse for Domstolen« (dom af 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, præmis 54-55). Denne efterprøvelse af de grundlæggende EU-retlige bestemmelser, navnlig de europæiske ordre public-bestemmelser, er desto mere afgørende, når voldgiften er »tvungen« i medfør af en forenings vedtægter, såsom FIFA's.
- 63 Artikel 23-28 i retsplejeloven og artikel 22-29 i den internationale privatret kan ikke hindre anfægtelsen ved en medlemsstats domstole af de forhold, der er pådømt i en anden sag af en voldgiftsret vedrørende en fortolkning af EU-rettens ordre public-bestemmelser om bl.a. arbejdskraftens fri bevægelighed (artikel 45 TEUF og chartrets artikel 15), den fri udveksling af tjenesteydelser (artikel 56 TEUF og chartrets artikel 16), de frie kapitalbevægelser (artikel 63 TEUF) og konkurrencereglerne (artikel 101 TEUF og 102 TEUF). En anvendelse af princippet om retskraft, der forbyder de belgiske domstole at efterprøve, om CAS' voldgiftskendelse, således som den er blevet efterprøvet af den schweiziske forbundsdomstol, tilsidesætter de grundlæggende EU-retlige bestemmelser, og i den anledning i givet fald at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål, ville på de førnævnte områder skabe hindringer for den effektive anvendelse af EU-rettens bestemmelser, som ikke kan begrundes med retssikkerhedsprincippet og derfor må anses for at være i strid med EU-rettens effektivitetsprincip (dom af 3.9.2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, præmis 30 og 31).
- 64 Endvidere følger det af artikel 1, artikel 2, stk. 1, og artikel 4 og 5 i direktiv 2014/104/EU, at EU-retten sikrer, at enhver, som har lidt skade på grund af en overtrædelse af konkurrenceretten (dvs. artikel 101 TEUF og 102 TEUF), effektivt kan gøre retten til at kræve fuld erstatning for denne skade [gældende], og at de materielle og processuelle regler i overensstemmelse med effektivitetsprincippet anvendes på en sådan måde, at de ikke gør det praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve denne ret.
- 65 Ligeledes har enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænket, i henhold til chartrets artikel 47 adgang til effektive retsmidler for en uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov.
- 66 Det følger heraf, at idet det antages, at de anbringender, der er udledt af FIFA's tilsidesættelse af EU-retten og de af EMRK sikrede rettigheder, ikke kan antages

til realitetsbehandling eller er ugrundede, uden at det undersøges, om kendelsen overholder de grundlæggende EU-retlige bestemmelser, hvis tilsidesættelse appellanten har gjort gældende, og idet appellanten derfor kan kræve erstatning for skade som følge af denne tilsidesættelse, tilsidesætter den appellerede dom alle de i anbringendet omhandlede bestemmelser, med undtagelse af forfatningens artikel 149 (begrundelsespligt).

B. Det andet anbringende

- 67 Med det andet anbringende om, at det var med urette, at appellanten ved den appellerede dom ikke fik medhold i sit erstatningssøgsmål mod UEFA, har appellanten påberåbt sig en tilsidesættelse af følgende bestemmelser:
- artikel 149 i forfatningen
 - artikel 101 TEUF og 102 TEUF
 - artikel 1, stk. 1, artikel 2, 3, 4, 5 og artikel 11, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/104/EU af 26. november 2014 om visse regler for søgsmål i henhold til national ret angående erstatning for overtrædelser af bestemmelser i medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceret
 - artikel 1382, 1383 og 1384 i den civile lovbog.
- 68 Med det første led har appellanten gjort gældende, at UEFA aktivt havde arbejdet for et forbud mod aftaler om *third party ownership* eller *third party investment*. Ved anvendelse af teorien om ækvivalente betingelser skal UEFA derfor anses for selv, i det mindste indirekte, at bidrage til de forskellige skader, som appellanten har lidt, og følgelig leve op til sit erstatningsansvar herfor over for appellanten. I lyset af artikel 11, stk. 1, i direktiv 2014/104 skal UEFA, der således indgår i gruppen af »virksomheder, der har overtrådt konkurrenceretten ved deres fælles adfærd«, anses for at hæfte solidarisk for den skade, som er forvoldt ved disse overtrædelser, og derfor forpligtet til at opfylde det fulde krav om erstatning for denne skade.
- 69 Med det andet led har appellanten gjort gældende, at det i den appellerede dom var blevet fastslået, at FIFA »er et schweiziske almennyttigt privatretligt organ og en sammenslutning af nationale fodboldforbund med ansvar for at arrangere og kontrollere fodboldsporten i deres respektive lande«, og at UEFA »er et almennyttigt organ og en sammenslutning af de europæiske nationale fodboldforbund«. Appellanten har således gjort gældende, at UEFA er et forbund af foreninger og selv medlem af FIFA. UEFA har anfægtet dette udsagn.
- 70 Artikel 101 TEUF og 102 TEUF skaber umiddelbare virkninger i forholdet mellem private og fremkalder rettigheder for borgerne, som de nationale retsinstanser skal beskytte (Domstolens dom af 14.3.2019, Skanska Industrial Solutions m.fl., C-724/17, EU:C:2019:204, præmis 24, og af 5.6.2014, Kone m.fl.,

C-557/12, EU:C:2014:1317, præmis 20). Disse bestemmelsers fulde effektive virkning og navnlig den effektive virkning af de i disse bestemmelser fastlagte forbud ville blive bragt i fare, hvis det ikke var muligt for en skadelidt at kræve erstatning for den skade, som er påført vedkommende som følge af en adfærd, der kan begrænse eller fordreje konkurrencen (Domstolens dom af 14.3.2019, Skanska Industrial Solutions m.fl., C-724/17, EU:C:2019:204, præmis 2[5]). Denne ret til fuld erstatning er bekræftet i artikel 1, 2, 3 og 4 i direktiv 2014/104/EU.

- 71 For så vidt angår anvendelsen af artikel 101 TEUF har appellanten gjort gældende, at enhver vedtagelse inden for en sammenslutning af sammenslutninger af virksomheder forpligter sammenslutningens medlemmer, som i øvrigt er pligtige at efterleve og håndhæve den, hvorfor de, i lighed med sammenslutningen af sammenslutninger af virksomheder, er medvirkende til dennes vedtagelse (Rettens dom af 26.1.2005, Piau mod Kommissionen, T-193/02, EU:T:2005:22, præmis 75). Det er i så henseende ikke nødvendigt, at sammenslutningens medlemmer faktisk har deltaget i overtrædelsen, idet det alene er tilstrækkeligt, at sammenslutningen i henhold til sine interne regler kan forpligte medlemmerne (Domstolens dom af 16.11.2000, Finnboard mod Kommissionen, C-298/98 P, EU:C:2000:634).
- 72 For så vidt angår anvendelsen af artikel 102 TEUF har appellanten gjort gældende, at de af FIFA udstukne regler, som forbyder aftaler om »*third party ownership*« eller »*third party investment*«, ligeledes kan anses for at udgøre et misbrug af en kollektiv dominerende stilling, jf. artikel 102 TEUF, som såvel FIFA som UEFA i medfør af sit vedtægtsmæssige medlemskab af FIFA deltager i, eftersom de nationale forbund eller forbund af klubber fremstår som en kollektiv enhed over for de økonomiske aktører og forbrugerne.
- 73 I henhold til artikel 102 TEUF og artikel 11, stk. 1, i direktiv 2014/104 kan deltagelse i et misbrug af en kollektiv dominerende stilling, dvs. »fælles adfærd«, følge af et »passivt bidrag« og endog af en »stiltiende accept af adfærd«, uden at det er nødvendigt, at virksomheden har egen beføjelse til at træffe beslutninger, gribe ind eller sanktionere for så vidt angår iværksættelsen af misbruget af dominerende stilling.
- 74 Efter appellants opfattelse følger det heraf, at det ikke er retligt begrundet at udelukke ethvert ansvar hos UEFA for de skader, der er forvoldt som følge af anvendelsen af forbuddet mod »*third party ownership*« eller »*third party investment*«.

C. Det tredje anbringende

- 75 Med det tredje anbringende har appellanten kritiseret den appellerede dom for ikke at give appellanten medhold i vedkommendes søgsmål mod URBSFA, idet det med urette blev lagt til grund, at beviskraften af den retskraft, som knyttede sig til CAS' kendelse af 9. marts 2017, pålagde appellanten bevisbyrden for, at STP-

reglernes artikel 18*bis* og 18*ter* var uforenelige med EU-retten, hvilket bevis appellanten ikke havde ført.

- 76 Appellanten har påberåbt sig en tilsidesættelse af følgende bestemmelser
- artikel 149 i forfatningen
 - artikel 19, stk. 1, TEU
 - artikel 18 TEUF, 45 TEUF, 56 TEUF, 63 TEUF, 101 TEUF, 102 TEUF, 267 TEUF og 344 TEUF
 - chartrets artikel 15, 16 og 47
 - artikel 1, artikel 2, stk. 1, og artikel 4 og 5 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/104/EU af 26. november 2014 om visse regler for søgsmål i henhold til national ret angående erstatning for overtrædelser af bestemmelser i medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceret
 - princippet om EU-rettens effektivitet
 - princippet om EU-rettens forrang for nationale bestemmelser i medfør af artikel 4 TEU og artikel 288 TEUF
 - artikel 23-28, artikel 870 og artikel 1713, § 9, i retsplejloven
 - artikel 1165, 1315, 1350, 3°, 1352, 1382 og 1383 i den civile lovbog.
- 77 Appellanten har gjort gældende, at når en begrænsning, som følge af et kartel, en aftale eller en beslutning i strid med artikel 101 TEUF, af de ved artikel 63 TEUF sikrede frie kapitalbevægelser er konstateret, påhviler det ophavsmanden til denne begrænsning at godtgøre, at den er begrundet i legitime mål og proportional med virkeliggørelsen af disse mål.
- 78 Selv om en voldgiftskendelse, som har retskraft for parterne, har beviskraft over for tredjeparter, som ikke var parter i sagen, og kan anfægtes af disse, kan beviskraften, der følger af disse bestemmelser, ikke desto mindre hindre den effektive virkning af de EU-retlige bestemmelser.
- 79 Efter appellants opfattelse kan det heraf udledes, at disse bestemmelser ikke kan medføre, at det påhviler den part, der har lidt skade ved en begrænsning af de frie kapitalbevægelser som følge af en beslutning truffet af FIFA, at godtgøre, at denne begrænsning hverken er begrundet i legitime mål eller proportional med sådanne, i kraft af den beviskraft, der skulle være knyttet til afgørelse afsagt af CAS, hvoraf en ophævelse blev afvist af den schweiziske forbundsdomstol, dvs. en retsinstans, som – i modsætning til de belgiske domstole – ikke er forpligtet til den i artikel 267 TEUF fastsatte præjudicielle forelæggelse.

- 80 En sådan anvendelse af disse bestemmelser, som knytter beviskraften til CAS' kendelse om foreneligheden af STP-reglernes artikel 18*bis* og 18*ter* med de fri kapitalbevægelser, den frie udveksling af tjenesteydelser og arbejdskraftens fri bevægelighed og med artikel 101 TEUF og 102 TEUF, ville føre til, at bevisbyrden for de belgiske domstole, der kan – og bør – forelægge Domstolen spørgsmålene om fortolkningen af EU-retten, for et manglende legitimt mål med foranstaltningen eller denne foranstaltnings proportionalitet med det pågældende mål lægges over på den person, der har lidt skade som følge af disse begrænsninger. Dette er en betydelig hindring for den effektive anvendelse af EU-rettens bestemmelser på området og skal derfor anses for at være i strid med princippet om EU-rettens effektivitet.
- 81 Alle de i anbringendet omhandlede bestemmelser tilsidesættes ved den appellerede doms afvisning af at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål.
- 82 De indstævnte har fremsat formalitetsindsigelse over for alle disse anbringender.

VII. Cour de cassations (kassationsdomstol) bemærkninger og begrundelse for forelæggelsen

A. Det første anbringende

- 83 Cour de cassation (kassationsdomstol) er af den opfattelse, at anbringendet om de disciplinære sanktioners ulovlighed, som var udledt af voldgiftens karakter af tvang, i sit første led er ugrundet, eftersom cour d'appel (appeldomstol) besvarede det ved at fastslå, at appellanten efter tvistens opståen havde bekræftet CAS' kompetence, og at denne voldgiftsrets kompetence ikke er blevet anfægtet af nogen af parterne.
- 84 For så vidt angår det andet led har Cour de cassation (kassationsdomstol) lagt til grund, at formalitetsindsigelsen ikke kan tages til følge. I den appellerede dom er beslutningen om ikke at give appellanten medhold i vedkommendes søgsmål mod FIFA ikke støttet på det forhold, at appellanten ikke har ført bevis for sine klagepunkter, der er udledt af EU-retten, men på den omstændighed, at retskraften af kendelsen af 9. marts 2017 er til hinder for, at cour d'appel (appeldomstol) foretager en fornyet prøvelse af spørgsmålet om STP-reglernes artikel 18*bis* og 18*ter* forenelighed med denne ret.
- 85 Af artikel 19, stk. 1, TEU fremgår det, at EU-Domstolen sikrer overholdelse af lov og ret ved fortolkningen og anvendelsen af traktaterne, og at medlemsstaterne tilvejebringer den nødvendige adgang til domstolsprøvelse for at sikre en effektiv retsbeskyttelse på de områder, der er omfattet af EU-retten.
- 86 I henhold til chartrets artikel 47 skal enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænket, have adgang til effektive retsmidler for en domstol.

87 Direktiv 2014/104/EU fastsætter:

– i artikel 1, stk. 1, at visse regler, der er nødvendige for at sikre, at enhver, som har lidt skade på grund af en overtrædelse af konkurrenceretten begået af en virksomhed eller en virksomhedssammenslutning effektivt kan gøre retten til at kræve fuld erstatning for denne skade fra denne virksomhed eller sammenslutning gældende, samt støtte ret på regler om fremme af lige konkurrence på det indre marked og fjernelse af hindringerne for det indre markeds funktion ved at sikre ensartet beskyttelse i hele Unionen for alle, som har lidt en sådan skade

– i artikel 2, nr. 1), at der i dette direktiv forstås ved: »overtrædelse af konkurrenceretten«: overtrædelse af artikel 101 eller 102 i TEUF eller af national konkurrenceret

– i artikel 4, at i overensstemmelse med effektivitetsprincippet sikrer medlemsstaterne, at alle nationale regler og procedurer vedrørende retten til at gøre erstatningskrav gældende er udformet og anvendes på en sådan måde, at de ikke gør det praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at gøre retten til fuld erstatning efter EU-retten for skade forvoldt ved en overtrædelse af konkurrenceretten gældende. I overensstemmelse med ækvivalensprincippet må nationale regler og procedurer vedrørende søgsmål om erstatning for skade forvoldt ved en overtrædelse af artikel 101 eller 102 i TEUF ikke være mindre gunstige for de formodede skadelidte end dem, der gælder for tilsvarende erstatningssøgsmål som følge af overtrædelser af national ret.

88 I dom af 23. marts 1982, Nordsee (102/81, EU:C:1982:107), mindede Domstolen om, at fællesskabsretten på enhver medlemsstats territorium skal respekteres fuldt ud. Parterne i en aftale kan derfor ikke fravige fællesskabsretten. Det skal på denne baggrund anføres, at hvis der i en voldgiftssag, der gennemføres på grundlag af en aftale, opstår spørgsmål om fællesskabsretten, kan de ordinære domstole komme i den situation at måtte tage stilling til disse spørgsmål, enten i forbindelse med den bistand, domstolene yder voldgiftsretter, navnlig for at bistå disse ved visse processuelle skridt eller for at fortolke de gældende regler, eller i forbindelse med en – mere eller mindre indgående – efterprøvelse af voldgiftskendelsen, som det påhviler dem at foretage i tilfælde af appel, indsigelser, begæring om fuldbyrdelsespåtegning eller ethvert andet retsmiddel, som er hjemlet i den almindelige nationale lovgivning.

89 I dom af 6. marts 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158), anførte Domstolen, at med henblik på at sikre Unionens retssystems særlige karakteristika og autonomi er der ved traktaterne indført et retsligt system, der har til formål at sikre en sammenhæng og enhed ved fortolkningen af EU-retten, at det inden for denne ramme i overensstemmelse med artikel 19 TEU tilkommer de nationale domstole og Domstolen at garantere, at EU-retten anvendes fuldt ud i alle medlemsstaterne, og at garantere retsbeskyttelsen af borgernes rettigheder i henhold til EU-retten, og at kernen i det således udformede domstolssystem særlig udgøres af den i artikel 267 TEUF fastsatte procedure med præjudicielle forelæggelser, der ved at

indføre en dommerdialog mellem netop Domstolen og medlemsstaternes domstole har til formål at sikre en ensartet fortolkning af EU-retten, hvorved EU-rettens sammenhæng, fulde virkning og autonomi og i sidste ende den særegne karakter af den ved traktaterne indførte ret sikres.

- 90 I dom af 7. april 2022, *Avio Lucos* (C-116/20, EU:C:2022:273), fastslog Domstolen for det første, at såvel hensynet til at sikre en stabil retstilstand og stabile retlige relationer som retsplejehensyn kræver, at retsafgørelser, der er blevet endelige, efter at de hjemlede appelmuligheder er udnyttet, eller efter, at appellfristerne er udløbet, ikke længere kan anfægtes. Følgelig er en national ret ikke efter EU-retten forpligtet til at undlade at anvende nationale processuelle regler, hvorved en afgørelse tillægges retskraft, selv når dette ville gøre det muligt at afhjælpe en national situation, der er i strid med denne ret. For det andet tilkommer det medlemsstaterne i deres interne retsorden at fastsætte fremgangsmåderne for gennemførelse af princippet om retskraft i medfør af princippet om medlemsstaternes procesautonomi. Disse må imidlertid ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende krav på grundlag af national ret (ækvivalensprincippet), og de må ikke være udformet således, at de i praksis gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve rettigheder, som hjemles i Unionens retsorden (effektivitetsprincippet).
- 91 Efter at det i den appellerede dom blev fastslået, at »»[v]oldgiftskendelsen har de samme virkninger for forholdet mellem parterne som en retsafgørelse«, jf. retsplejelovens artikel 1713, § 9«, og at »[e]nhver endelig afgørelse har retskraft, så snart den er afsagt, [...] og enhver afgørelse får retskraft, så snart den ikke længere kan gøres til genstand for indsigelse eller appel, medmindre andet er fastsat ved lov, og med forbehold af virkningerne af ekstraordinære retsmidler, jf. retsplejelovens artikel 24 og 28«, blev det lagt til grund, at »det af disse lovbestemmelser følger, at en voldgiftskendelse får retskraft, samme dag som den bliver afsagt, uden at der på forhånd skal indledes en fuldbyrdelsesprocedure, med forbehold af en omgørelse ved en anden voldgiftsret efter appel eller en statslig domstols ophævelse af kendelsen«.
- 92 Ifølge den appellerede dom er voldgiftskendelsen af 9. marts 2017 endelig, har fået retskraft og har afgjort det omtvistede spørgsmål om foreneligheden med EU-retten af STP-reglernes artikel 18*bis* og 18*ter*, hvorfor anbringenderne vedrørende disse artiklers angivelige ulovlighed henset til EUF-traktatens bestemmelser og protokol nr. 1 til EMRK skal afvises på grundlag af kendelsens retskraft.
- 93 Med dette led af anbringendet har appellanten kritiseret den appellerede dom for, at det ikke blev undersøgt, hvorvidt CAS' voldgiftskendelse af 9. marts 2017, hvis retskraft appellanten anerkender, overholdt EU-rettens grundlæggende bestemmelser, selv om denne kendelse ikke har været genstand for en kontrol med dens overensstemmelse med denne ret, der kunne gøre det muligt, at der blev forelagt Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt spørgsmål.

- 94 Undersøgelsen af dette led af anbringendet kræver fortolkning af artikel 19, stk. 1, TEU og forelæggelse for Den Europæiske Unions Domstol inden domsafsigelse af det første spørgsmål, der fremgår af dommens konklusion.

B. Det andet anbringende

- 95 Cour de cassation (kassationsdomstol) er af den opfattelse, at det andet anbringendes første led savner grundlag i de faktiske omstændigheder, eftersom cour d'appel (appeldomstol) har svaret herpå ved at fastslå, at den omstændighed, at UEFA aktivt har arbejdet for det omtvistede forbud, er uden relevans for det civile erstatningsansvar, idet appellants deltagelse i de af UEFA arrangerede kampe i betragtning af klubbens placering i 2015 var rent hypotetisk.
- 96 Cour de cassation (kassationsdomstol) har vurderet, at undersøgelsen af det andet anbringendes andet led kræver en efterprøvelse af faktiske omstændigheder, der ligger uden for dens beføjelser, hvorfor dette anbringende må afvises på grundlag af forhold vedrørende selve kassationsproceduren.

C. Det tredje anbringende

- 97 Cour de cassation (kassationsdomstol) har antaget dette anbringende til realitetsbehandling, eftersom den ikke herved anmodes om at tage stilling til indholdet af de af appellanten fremførte anbringender med henblik på at anfægte voldgiftskendelsens stilling som bevis, og eftersom anbringendet om en tilsidesættelse af artikel 19, stk. 1, TEU er en ufravigelig procesforudsætning og kan rejses for første gang ved Cour de cassation (kassationsdomstol). Hvis anbringendet er begrundet, er en tilsidesættelse af denne bestemmelse tilstrækkelig til at medføre kassation.
- 98 Den appellerede dom tog ikke appellants påstand til følge, der var fremsat mod URBSFA med den begrundelse, at *»en dom kan gøres gældende over for tredjepart, for så vidt som alene det forhold, at den findes i den retlige orden, indebærer, at den omfatter alle«,* at *»den omstændighed, at dommen kan gøres gældende over for tredjepart, betyder, at beviskraften af det, der er blevet fastslået om et omtvistet spørgsmål eller forhold, kan påberåbes over for eller af tredjeparter, med forbehold af et modbevis herfor«,* at *»denne regel gælder for voldgiftskendelsen«,* og at appellanten ikke har afkræftet beviskraften af CAS's kendelse af 9. marts 2017.
- 99 Med anbringendet kritiseres den appellerede dom for at pålægge appellanten at gendrive den formodning vedrørende den nævnte kendelse, hvorefter begrænsningerne som følge af STP-reglernes artikel 18*bis* og 18*ter* er i overensstemmelse med EU-rettens grundlæggende bestemmelser, og som appellanten har påberåbt sig en tilsidesættelse af med det argument, at der hermed er forvoldt vedkommende en skade, idet denne kendelse ikke har været genstand for en kontrol af sin forenelighed med EU-retten, som kunne muliggøre en præjudiciel forelæggelse for Domstolen.

100 Prøvelsen af dette led af anbringendet kræver fortolkning af artikel 19, stk. 1, TEU. Inden der træffes afgørelse, skal Den Europæiske Unions Domstol derfor forelægges det andet spørgsmål, der fremgår af nærværende doms konklusion.

ARBEJDSDOKUMENT